

Αιτιολόγηση της επιτροπής για το μυθιστόρημα για εφήβους (14-18 ετών)

Η τριμελής επιτροπή αξιολόγησης, αποτελούμενη από τον κ. Γ. Παπαντωνάκη, τον κ. Β. Παπαθεοδώρου και την κ. Δ. Αναγνωστοπούλου, αφού διάβασε και αξιολόγησε 16 μυθιστορήματα, κατέληξε στην απόφαση επίδοσης ενός επαίνου στο μυθιστόρημα «Τηγανιτές πατάτες» της Συρματίνας Πάνου.

Το μυθιστόρημα αυτό είναι αρκετά καλογραμμμένο με καλή αναλογία διαλόγων και αφηγηματικών μερών. Οι διάλογοι και οι χαρακτήρες είναι αληθοφανείς και η πλοκή είναι σχετική με τα ενδιαφέροντα της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας. Η υπόθεση παρουσιάζει αρκετές σύγχρονες θεματικές, όπως οι οικογενειακές και κοινωνικές σχέσεις, το διαζύγιο, η διαφορετικότητα, ο εθισμός στις ουσίες, οι σχέσεις μεταξύ των εφήβων. Η αφήγηση είναι ομοδιηγητική από την κεντρική ηρωίδα η οποία εξελίσσεται κατά τη διάρκεια της πλοκής, γεγονός που παρατηρούμε να συμβαίνει και στους δευτερεύοντες χαρακτήρες. Είναι, θα λέγαμε, ένα μυθιστόρημα διαμόρφωσης, προσφέροντας μια θετική θεώρηση στο τέλος, χωρίς όμως να περιέχει εμφανή διδακτισμό.

Η επιτροπή επίσης ξεχώρισε το μυθιστόρημα *Το βιολί της Σαμπίν* του Αριστοτέλη για εύφημη μνεία. Το μυθιστόρημα, γραμμένο σε κρητική διάλεκτο, διακρίνεται για το σύγχρονο και επίκαιρο θέμα του (προσφυγικό). Παρακολουθεί τη ζωή της κεντρικής ηρωίδας από τις ρίζες της μέχρι τον αναγκαστικό εκπατρισμό της, λόγω του πολέμου στη Συρία. Καταγράφει τις ανησυχίες της, καθώς μεγαλώνει, τον θαυμασμό και το ενδιαφέρον της για τον ελληνικό πολιτισμό. Ζει άλλωστε στο ελληνόφωνο χωριό της Συρίας Αλ-Χαμιντιέ. Η ιστορία αναπτύσσεται με μια ομοδιηγητική αυτοδιήγηση της ηρωίδας με ενδιαφέροντα flashback κατά την «αναζήτηση» της καταγωγή της. Καταγράφονται η ζωή της στο Αλ-Χαμιντιέ, ο γάμος της, η φυγή προς την προσφυγιά και οι περιπέτειές της κατά την προσπάθειά της να διαφύγει από τον εμφύλιο στη Συρία και να επιβιώσει σε μια χώρα που έχει αγαπήσει μέσα από τον πολιτισμό της και την μέσω email επαφή της με κάποιο μακρινό πρόγονό της, τον Μανώλη. Ο αναγνώστης παρακολουθεί δύο παράλληλες ιστορίες, της Σαμπίν (Συρία) και του Μανώλη (Κρήτη) οι οποίοι στο τέλος καταφέρνουν να βρεθούν.

Το μυθιστόρημα διακρίνεται για τη δυναμικότητα της Σαμπίν, η οποία ουσιαστικά κινεί τα νήματα της ιστορίας, η οποία διακρίνεται για τις συγκρούσεις και

το σασπένς της. Ωστόσο, και το μυθιστόρημα αυτό δεν κατάφερε να ξεφύγει από κοινό σε όλα τα μυθιστορήματα που υποβλήθηκαν χαρακτηριστικό, την υπερβολική χρήση του διαλόγου, ο οποίος δίνει βέβαια αμεσότητα, αλλά δεν καταφέρνει να αποδώσει σε βάθος τον εσωτερικό κόσμο, την ψυχοσύνθεση και την εν γένει προσωπικότητα των μυθοπλαστικών χαρακτήρων. Έτσι, οι ενδιαφέρουσες συγκρούσεις και το σασπένς που αφθονεί εξασθενίζει, με αποτέλεσμα να πλήττονται οι όποιες αφηγηματικές τεχνικές θα μπορούσαν να ψυχογραφήσουν βαθύτερα την κεντρική ηρωίδα αλλά και τους δευτερεύοντες χαρακτήρες και που το ιδιαίτερο ύφος που δημιουργεί η χρήση της διαλεκτικής γλώσσας δεν καταφέρνει να εξισορροπήσει. Έτσι, οι δομές επιφάνειας δεν επιτυγχάνουν να αποδώσουν αποτελεσματικότερα τις δομές βάθους και τις συγκλονιστικές παθημικές καταστάσεις που επισημαίνονται στην ιστορία.

Γενική κρίση: Όλα τα μυθιστορήματα που υποβλήθηκαν για βράβευση, παρά το όποιο ενδιαφέρον παρουσιάζουν, διακρίνονται για την άφθονη χρήση έως κατάχρηση του διαλόγου, τις ατελείς αφηγηματικές τεχνικές, την απουσία σφριγηλού λογοτεχνικού ύφους, παρά την προσπάθεια ορισμένων να το προσαρμόσουν στην ηλικία στην οποία απευθύνονται. Στα περισσότερα επίσης η αφήγηση διακρίνεται για τη γραμμικότητά της, με αποτέλεσμα να απουσιάζουν συχνά οι αναλήψεις και οι προλήψεις που καθιστούν αφήγηση και πλοκή πιο ενδιαφέρουσα. Αυτά είναι και τα κυριότερα μειονεκτήματα των μυθιστορημάτων που υποβλήθηκαν στο διαγωνισμό του ΜΠΣ. Με γνώμονα αυτό, θα λέγαμε οι συγγραφείς τους που αναμφισβήτητα διακρίνονται από ικανότητες γραφής λογοτεχνικής μυθοπλασίας, να στρέψουν το ενδιαφέρον τους προς τις κατευθύνσεις αυτές με έμφαση στη δραστική μείωση του διαλόγου (ο εσωτερικός μονόλογος είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικός) και την ευστοχότερη αξιοποίηση των αφηγηματικών τεχνικών.